

Přechod vlastnického práva státu na obec

Pro aplikaci ustanovení § 2a zákona č. [172/1991](#) Sb. není rozhodující, zda předmětný pozemek do vlastnictví obce přešel, ale zda byly naplněny speciální podmínky, s nimiž tento zvláštní předpis spojuje přechod vlastnického práva státu na obec.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 280/2004, ze dne 7.6.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Města P., zastoupeného advokátem, proti žalované České republice - L. Č. r., s.p., o určení vlastnictví, vedené u Okresního soudu v Klatovech pod sp.zn. 8 C 263/2002, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 7.11.2003, čj. 11 Co 296/2003-123, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal určení, že lesní pozemek č. 232 v katastrálním území Š. je v jeho vlastnictví, když mu byl v roce 1950 přidělen. Žalovaný namítal, že tento pozemek byl naopak přidělen Československému státu.

Okresní soud v Klatovech rozsudkem ze dne 19.2.2003, čj. 8 C 263/2002-101, žalobu zamítl. Zjistil, že výnosem ze dne 10.3.1950 schválilo Ministerstvo zemědělství podle dekretu presidenta republiky č. 12/1945 Sb. přiděl předmětného pozemku do vlastnictví obce Š., nepokládal však toto rozhodnutí za přidělovou listinu ve smyslu § 2a zákona č. [172/1991](#) Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí (dále jen "zákon č. [172/1991](#) Sb."), protože předtím, za situace, kdy probíhalo přidělové řízení pro obec Š., byla vydána přidělová listina rozhodnutím téhož ministerstva ze dne 25.8.1949 ve prospěch Československého státu.

Na základě odvolání žalobce Krajský soud v Plzni shora uvedeným rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně a určil, že žalobce je vlastníkem parcely č. 232 - lesní pozemek v katastrálním území Š. u L. Vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, podle něhož byl předmětný lesní pozemek konfiskován předchozímu vlastníkovi podle dekretu presidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa (dále jen "dekret č. 12/1945 Sb."). V důsledku konfiskace se vlastníkem pozemku stal stát. Toto vlastnictví státu bylo předpokladem pro přidělové řízení, tj. převod do vlastnictví jiných subjektů. Jestliže tedy v daném případě byl vlastníkem pozemku v důsledku konfiskace stát, nebyl důvod pro další zakládání jeho vlastnictví přidělovou listinou. Podle dekretu č. 12/1945 Sb. se také přidělování nemovitostí státu nepředpokládalo, i když dekret počítal s tím, že část majetku zůstane ve vlastnictví státu. Akt Ministerstva zemědělství o přidělu předmětného pozemku státu považoval proto odvolací soud za nicotný a pro řešení daného sporu za irrelevantní. Nic naopak nebrání tomu, aby bylo aplikováno ustanovení § 2a zákona č. [172/1991](#) Sb. Rozhodnutím Ministerstva zemědělství z 10.3.1950 byl pozemek přidělen obci Š., což se sice stalo po 1.1.1950, kdy obce nemohly již podle zákona č. 279/1949 Sb. a vládního nařízení č. 90/1950 Sb. nabývat vlastnictví, s takovou situací však právě uvedené ustanovení zákona č. [172/1991](#) Sb. počítá. Podle jeho odstavců 1 písm. a) až d) přešly do vlastnictví obce nemovitosti bez ohledu na to, že rozhodnutí o přidělu nebo přidělový plán byly vydány až po 31.12.1949, nebo k jejich vydání vůbec nedošlo. Žalobce jako právní nástupce obce Š. se pak stal vlastníkem předmětného pozemku dnem 1.7.2000.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný v plném rozsahu včasné dovolání, v němž napadá právní posouzení věci odvolacím soudem ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) OSŘ. Přidělové rozhodnutí ve prospěch státu nebylo totiž vydáno podle dekretu č. 12/1945 Sb., ale podle dekretu č. 28/1945 Sb., který v § 2 odst. 1 písm. a) počítá i s možností, že přidělcem může být stát. Přidělové rozhodnutí ve prospěch státu proto nebylo nicotným aktem, protože stát na jeho základě skutečně nabyl vlastnického práva k předmětnému pozemku. Listiny vydané dříve pak dle jeho názoru mají přednost před listinami nabytými později. Dovolatel proto dovozuje, že k přechodu vlastnického práva ze státu na žalobce podle § 2a zákona č. [172/1991](#) Sb. nedošlo, a další rozhodnutí, vydaná po přidělu pozemku státu, mají pouze povahu svěřeni výkonů práv vlastníka na uvedeném pozemku některé státní organizaci (např. národnímu

výboru). Dovolatel navrhuje, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalobce se k dovolání vyjádřil tak, že napadený rozsudek považuje za správný. Právní závěry odvolacího soudu považuje za logické a obecně platné. Navrhl, aby dovolání bylo odmítnuto.

Dovolání splňuje náležitosti stanovené v § 241 a 241a OSŘ a je přípustné, protože napadeným rozsudkem odvolacího soudu byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé v neprospěch dovolatele [§ 237 odst. 1 písm. a) OSŘ]. Rovněž byl uplatněn přípustný dovolací důvod, jímž je nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem [§ 241a odst. 2 písm. b) OSŘ]. Dovolací soud proto neshledal důvod pro odmítnutí dovolání a napadený rozsudek odvolacího soudu přezkoumal v rámci uplatněného dovolacího důvodu. Jím je závěr odvolacího soudu, že žalobce (resp. jeho právní předchůdce obec Š.) se stal ze zákona vlastníkem parcely č. 232 - lesní pozemek ve Š. přechodem z vlastnictví státu na základě ustanovení § 2a zákona č. [172/1991](#) Sb. Dovolání žalovaného přitom neshledal důvodným.

Dovolací soud předně souhlasí se závěrem odvolacího soudu, že pokud Národní pozemkový fond při ministerstvu zemědělství rozhodl 25.8.1949, že "provádí přiděl" předmětného pozemku č. 332 - les ve Š. Československému státu - Národnímu pozemkovému fondu při ministerstvu zemědělství, nedošlo tím k právní skutečnosti, která by měla za následek změnu ve vlastnických vztazích, jakou je převod vlastnictví z jednoho subjektu na druhý, protože ve vlastnictví státu již pozemek byl v důsledku konfiskace. Pokud se přidělová listina odvolává na dekrety č. 12/1945 Sb. a č. 28/1945 Sb., pak nelze přehlédnout, že § 6 odst. 2 dekretu č. 12/1945 Sb. počítá s tím, že souvislé lesní plochy (z konfiskovaného majetku) ve výměře nad 50 ha "převzme stát", čímž nelze rozumět nic jiného než převzetí do správy a užívání - zatímco ostatním subjektům včetně obcí se majetek podle § 7 přiděloval do vlastnictví. Následně vydaný dekret č. 28/1945 Sb., o osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů ..., již hovoří o nakládání s majetkem, který byl již konfiskován dekretem č. 12/1945 Sb., jak vyplývá z jeho § 1. Jestliže se pak v § 2 uvádí, že o přiděl může žádat "příslušník českého, slovenského nebo jiného slovanského národa, státně a národně spolehlivý", jenž je v dalším textu blíže identifikován, a mezi nimi žadateli jsou uvedeny i okresy a stát pro veřejné účely, je zřejmé, že tyto subjekty nemohly splňovat podmínky uvedené v úvodní větě a u nich bylo možno rozhodnout jen o převzetí půdy ve smyslu § 6 dekretu č. 12/1945 Sb.; na podmínky rozdělování půdy odevzdané Národnímu pozemkovému fondu také ustanovení § 2 odst. 2 dekretu č. 28/1945 Sb. přímo odkazuje.

Dovolací soud nicméně nepovažuje tyto závěry za rozhodující pro posouzení dané věci. Nesporné totiž je, že předmětný pozemek byl od konfiskace provedené státem ve vlastnictví státu, a to až do doby účinnosti zákona č. [172/1991](#) Sb. Obec Š. se jeho vlastníkem před účinností tohoto zákona stát nemohla, protože jí byl přidělen až po 1.1.1950, kdy již v důsledku nového územního uspořádání provedeného v roce 1949 nemohla být ani subjektem z hlediska občanského práva. Názor dovolatele, že rozhodující pro nabytí vlastnictví je listina starší, dovolací soud nesdílí, protože naopak z hlediska změn v občanskoprávních vztazích jsou zpravidla rozhodující pozdější právní úkony, jimiž se právě dosavadní právní vztahy mění. Proto kdyby po převzetí pozemku státem byl následně přidělen do vlastnictví obce, rozhodující by byl právní úkon pozdější. K tomu však dojít nemohlo z důvodů shora uvedených.

Odvolací soud ovšem za této situace správně dovodil, že pro aplikaci ustanovení § 2a zákona č. [172/1991](#) Sb. není rozhodující, zda předmětný pozemek do vlastnictví obce Š. přešel, ale zda byly naplněny speciální podmínky, s nimiž tento zvláštní předpis spojuje přechod vlastnického práva státu na obec. Smyslem tohoto zákona totiž bylo omezit vlastnictví státu ve prospěch znovu zřízených obcí, a umožnit jim hospodaření s majetkem, který do té doby byl ve vlastnictví státu. Stát tak obcím dobrovolně přenechal část svého majetku, a to v případech, kdy to zákonem výslovně stanovil. Nešlo přitom vždy o případy majetku, který obcím dříve patřil. Mezi ně patří i případy vymezené v § 2a odst. 1 písm. a) a odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb., jak odvolací soud správně uzavřel, a to jak z hlediska skutkové podstaty spojené s přidělovým řízením, tak z hlediska termínu přidělu po době, kdy obce již majetek dle tehdejších předpisů získat nemohly. Okolnost, že pozemek č. 232 ve Š. byl této obci přidělen způsobem, s nímž zákon počítá, je nesporně zjištěna z dokladu, který odpovídá vymezení dle odst. 4 uvedeného ustanovení, tj. z listiny je patrné, že byla vyhotovena příslušným státním orgánem, odkazuje na jednacím číslo přidělového řízení, a je z ní patrný rozsah přidělu i konkretizován přidělcem. Z celkem benevolentního vymezení potřebného dokazování, jak je v zákoně obsažen, je právě patrný zájem státu na tom, aby obcím byly předány majetky, s nimiž se dříve pro jejich hospodaření počítalo.

Dovolací soud proto považuje závěr odvolacího soudu, že obec P. jako právní nástupce obce Š. získala ze zákona č. [172/1991](#) Sb. předmětný pozemek do vlastnictví dnem uvedeným v jeho ustanovení § 2a, tj. dnem 1.7.2000, za správný, a dovolání proto podle § 243b odst. 2 věta před středníkem OSŘ zamítl.

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)